

Beslutningar i barnevernet og jussen

Barnevernkonferansen i Geiranger 2015

Egil Arne Standal

1. oktober 2015

Makt og rettssikkerheit

- Barnevernets nødvendige makt
- Krav til rettssikkerheit
- Vage og skjønnsprega reglar i barnevernet
- Krav til saksbehandlinga
- Krav til klarlegginga av faktiske omstende i saka

Kva er beslutningar?

- Mange slag
- Normstyrte beslutningar:
- Basert på norm og faktisk situasjon

- Barnevernets plikt til å beslutte
- Fare for feilvurderingar
- Høgsterett: «men det må treffes et valg»

Beslutningstyper

- System 1:
- Intuitive, raske, ofte gode
- Intuisjon: Gjenkjenning
- Intuisjon: Må sjekke om den er rett

- System 2:
- Langsamt, anstrengende
- For og mot, pro og contra

Kva er normer og rettsreglar?

- Det normative: kva vi bør gjere, målestokkar
- Det deskriptive: kva som er
 - (bevis, opplysningar, faktum)
- Rettsreglar er rammer rundt barnevernfaglege normer
- Normer må tolkast
- I beslutningar: Berre eit resultat av tolkinga av ei norm

Kva er bevis?

- Opplysningar
- Faglege og sakkunnige vurderingar av opplysningar er også «bevis»
- Mange typer bevis, opplysningar
- Bevis, opplysningar kan vere lite handfaste – men ein må kunne forklare kva ein har sett og opplevd, og kva tyding dette har

Kva er faktum?

- Eit begrep til å skille frå jussen, dvs reglane, normene
- «faktum» – dei ferdig vurderte bevisa, opplysningane, det som ein legg til grunn for den normstyrte beslutninga
- I beslutningar: Berre eit resultat av bevisvurderinga, berre eit «faktum» til grunn for beslutninga

Subsumpsjon

- Samanlikning
- Mellom ferdig tolka norm og
- Ferdig vurderte bevis, opplysningar: faktum

- Resultat: Berre ja eller nei

- Jussen er sterkt dikotomisk
- Jussen er sterkt oppteke av grensetilfella

Problem med beslutningar

- Ressursar, personell, kompetanse, og TID
- Spenningsfeltet hjelp og kontroll
- Plikta til å følge opp barn og foreldre
- Plikta til å følge med
- Barnets beste – NO. På alle trinn i saka
- Vedvarande behov for oppdaterte opplysningar
- Framtidsvurderingar

Kognitive feilkjelder

- Hukommelsen skrøpeleg
- Behov for bevissikring, dokumentasjon
- Høgsterett har vektlagt begivenheitsnære bevis

- Begrensa kapasitet til å vurdere:
- Forenklingar, heuristikkar, skeivheiter, «bias»

Heuristikkar og bias

- Bekreftings-bias
- Førsteinntrykk
- Tilgjengeleg-heuristikk
- Affekt-heuristikk
- Å erstatte eit problem med eit enklare
- Optimisme-regelen

Å måtte forklare seg for nokon

- Hjelper på beslutningskvalitet under visse føresetnader:
- Beslutningstakar får på førehand vite at ein må forklare seg for nokon
- Beslutningstakar veit ikkje kva dei ein skal forklare seg for meiner
- Beslutningstakar trur at dei som ein skal forklare seg for er kompetente og interesserte i nøyaktigheit

Grunngjevingar

- Lovene sine krav til skriftlege grunngjevingar
- Må forklare reglane, normene
- Må forklare kva faktum ein bygger på
- Må gjere greie for skjønnsgrunnane ein har lagt vekt på

- Grunngjeving som nødvendig informasjon til partar – og andre

Motpartens argument og ståstad

- Motpartens advokat skjerpar deg
- Ubehaget...
- Å ta motargumenta på alvor

- Motpartens ståstad, andres ståstad:
Korleis tenker foreldra, barnet, fylkesnemnda?

Djevelens advokat

- Skal få fram motargument
- Gruppeprosessar:
- Ei vanskeleg rolle

Pre-mortem

- Etterpåklokskap på førehand
- Alle skriv ned kva som gjekk gale – om 3 eller 6 månader – og kvifor
- Deretter ein grundig gjennomgang av det som kjem fram på denne måten
- Alle skal ha eit ansvar for motargumenta!